

Asia: VN/9885/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvistä muutoksista oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön

Tietosuojalakiin ehdotettavat muutokset

Kommenttinne koskien tietosuojalain 4 §:n ehdotettavia muutoksia (henkilötietojen käsittely yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai julkisen vallan käyttämiseksi):

Valmistellulla kokonaisuudella on tarkoitus toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti kansallisen tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvät muutokset oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön. Kokonaisuudistuksen tavoitteena on ennen muuta edistää tiedon liikkuvuutta sekä julkisten palveluiden tarkoituksenmukaista järjestämistä.

Esitetyt tietosuojalakia koskevat muutosesitykset ovat lähtökohdiltaan kannatettavia. Tietosuojalain 4 §:ään ehdotetut muutokset koskien henkilötietojen käsittelyä viranomaisten yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi ja julkisen vallan käyttämiseksi ovat perusteltuja. Tarkennus, jossa henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteeksi todetaan myös yleinen etu sekä julkisen vallan käyttö, on aiheellinen ja selventää nykytilaa. Toki on vielä syytä arvioida käytettyjen käsitteiden kuten ”yleinen etu” tarkkarajaisuutta ja selkeyttä.

Pidämme perusteltuna myös lisäystä, jonka mukaan pykälässä säädetyt henkilötietojen käsittelyperusteet koskevat viranomaisten lisäksi myös yhteisöjä, säätiöitä ja yksityisiä henkilöitä niiden hoitaessa lailla tai lain nojalla annettua julkista hallintotehtävää. On perusteltua, että julkista hallintotehtävää hoitavien yksityisten tahojen on mahdollista vedota henkilötietojen käsittelyssä samoihin oikeusperusteisiin kuin viranomaisten.

Kuntasektori vastaa perus- ja esiopetuksen järjestämisestä ja sillä on keskeinen rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuudessa. Haluttaessa sujuvoittaa palvelujen saatavuutta sekä pyrittäessä vähentämään erilaisia teknisiä tai vastaavan kaltaisten esteiden ohittamiseen käytettävää aikaa, on syytä tarkastella myös kuntasektoria osana perus- ja hyvinvointipalvelujen järjestämisen kokonaisuutta. Tulisi arvioida, onko esimerkiksi lakisääteinen kunnan hyvinvoinnin ja

terveyden edistämisen tehtävä sellainen rekisterinpitäjälle laissa säädetty tärkeää yleistä etua koskevan tehtävä, jonka suorittamiseksi erityisten henkilötietojen käsittely voisi olla välttämätöntä.

Hyvinvointiala Hali lausui aiemmin laaditusta esiselvityksestä, mihin oli koottuna eri hallinnonalojen tietosuojasääntelyn keskeisimpiä muutostarpeita (oikeusministeriön julkaisu, 2024:25). Kyseistä raporttia koskevassa lausunnossa huomioitiin ennen muuta niitä asioita ja normeja, joihin tulisi kiinnittää huomiota edistettäessä tiedon käyttöä ja liikkumista. Näitä asioita ja normeja koskivat haasteet ja epäselvyydet liittyen sosiaali- ja terveydenhuoltoon koskevaan erityislainsäädäntöön (esimerkiksi ennakkokontrollin, ostopalveluiden, potilaan itsemääräämisoikeuden, rekisterinpitovastuun, pilvipalveluiden, toissijaisen tiedonkäytön luvituksen sekä teknologian mahdollisuuksien hyödyntämisen osalta). Lausunnossa todettiin myös mm. se, että tietosuojasääntelyn nykytila ei ole yksityisen sosiaali- ja terveysalan näkökulmasta kaikilta osin tyydyttävä, ja että esiselvitys ei kykene tunnistamaan eikä vastaamaan merkittäviin sosiaali- ja terveyssektorin tietosuojasäädäntöön ja sen tulkintaan liittyviin kehittämishaasteisiin, huomioiden kansainvälisen kilpailuympäristön kehityksen.

Lisäksi voidaan todeta, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuuden sekä laajemmin perus- ja hyvinvointipalvelujen kokonaisuuden kannalta on harmillista, että säännöksiä, jotka koskevat sosiaaliturvaetuksia, on rajattu kokonaisuudistuksen ulkopuolelle. Kehittämällä näitä säännöksiä olisi mitä todennäköisimmin mahdollista parantaa Kelan ja muiden viranomaisten tarjoamien julkisten palvelujen tarkoituksenmukaista järjestämistä ja tehokasta toteuttamista.

Kommenttinne koskien tietosuojalain 6 §:n ehdotettavia muutoksia (erityisiin henkilötietoryhmiin ja rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvä käsittely):

Esitetty muutos 6 §:n 1 momentin 1 kohtaan on kannatettava. Ehdotus rajaa vakuutetulta, korvauksenhakijalta, vakuutuksenhakijalta sekä siltä henkilöltä, jolle vakuutussuojaa haetaan pyydettävät tiedot nykyisten tarpeellisten tietojen sijasta välttämättömiin tietoihin vakuutuslaitoksen vastuun arvioimiseksi ja selvittämiseksi. On perusteltua pyrkiä siirtymään kohti käytänteitä, jotka korostavat terveydenhuollon rekisterinpitäjälle lähetettävien pyyntöjen riittävää yksilöintiä ja rajaamista koskemaan ajanjaksoa, asiaa, tapausta, sairautta tai oiretta, jolla on tosiasiallista merkitystä ja jotka ovat välttämättömiä vakuutuslaitoksen vastuun arvioimiseksi ja selvittämiseksi.

Kommenttinne koskien tietosuojalain 7 §:n ehdotettavia muutoksia (rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvä käsittely):

-

Kommenttinne sertifiointielimien akkreditointia koskevista muutosehdotuksista:

-

Yleiset kommentit:

-

Muun oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön ehdotettavat muutokset:

Kommenttinne teknisiä rajapintoja ja katseluyhteyksiä koskevien säännösten päivittämisestä:

-

Kommenttinne yrityskiinnityslakia koskevista muutoksista:

-

Yleiset kommentit:

-

Muut kommentit:

Yleiset kommentit:

-

Perämäki Ulla
Hyvinvointiala HALI